

ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

**SPRENDIMAS
DĖL BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2020 METŲ VEIKLOS PLANO PATVIRTINIMO**

2020 m. birželio 23 d. Nr. K-96

Alytus

Įgyvendinama Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro nuostatų, patvirtintų Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 30 d. sprendimu Nr. K-108 „Dėl Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro įsteigimo“, 21.8 papunktį, Alytaus rajono savivaldybės taryba **n u s p r e n d ž i a**:

Patvirtinti biudžetinės įstaigos Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2020 metų veiklos planą (pridedama).

Savivaldybės meras

Algirdas Vrubliauskas

PATVIRTINTA

Alytaus rajono savivaldybės tarybos

2020 m. birželio 23 d.

sprendimu Nr. K-96

**BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS
SVEIKATOS BIURO
2020 M. VEIKLOS PLANAS**

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Veiklos plane iškeltas tikslas rūpintis savivaldybės gyventojų sveikata, vykdyti savivaldybės teritorijoje Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūrą, siekiant mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerinti gyvenimo kokybę, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas. Visuomenės sveikatos biuro (toliau – Biuras) veiklos 2020 m. plane (toliau – planas) iškeltas siekiamas tikslas ir uždaviniai, jų įgyvendinimo priemonės, įgyvendinimo partneriai, vertinimo kriterijai ir laukiami rezultatai.

1.2. Biuro veiklos planas parengtas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos pateiktu siūlymų bei priemonių, kurias būtų tikslinga įtraukti į savivaldybių visuomenės sveikatos biurų 2020 m. veiklos planus, sąrašą, Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro parengtu „Visuomenės sveikatos stiprinimo vadovu savivaldybėse“, „Sveikatos priežiūros mokykloje įgyvendinimo vadovu“, „Visuomenės sveikatos stiprinimo gairėmis“, „Visuomenės sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo savivaldybėse aprašu“ Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rezultatais bei tęsiant Biuro pradėtas vykdyti teigiamą rezultatą turėjusias veiklas, taip pat vadovaujantis Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 18 punktu ir 7 straipsnio 35 punktu, Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymu, Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymu, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu, Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos patvirtinimo“, Pasaulio sveikatos organizacijos dokumentu „Sveikata visiems XXI a.“, Europos Sąjungos visuomenės sveikatos programa, Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) rekomendacijomis bei kitais teisės aktais ir sveikatos politikos principais, kurie užtikrina visuomenės sveikatos politikos formavimą ir įgyvendinimą.

2. SITUACIJOS ANALIZĖ

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Lietuvoje gyventojų skaičius jau daugelį metų mažėja, tuo tarpu Alytaus rajone stebimas gyventojų skaičiaus didėjimas. 2019 metų pradžioje Alytaus rajone gyveno 26 153 gyventojai, t. y. 76 gyventojais daugiau nei prieš metus (1 lentelė).

1 lentelė. Nuolatinių Alytaus raj. gyventojų skaičius ir jo pokytis 2011–2019 m. pradžioje

	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
Alytaus r.	28210	27960	27618	27347	27126	26831	26563	26077	26153
Pokytis	-842	-250	-342	-271	-221	-295	-268	-486	+76

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vertinant demografinę situaciją pagal lytį, pastebėta, kad moterys Alytaus rajono savivaldybėje sudarė daugiau nei pusę (51,1 proc.) gyventojų, vyrai – 48,9 proc.

Ne vienerius metus Lietuvoje bei Alytaus rajone pastebima gyventojų senėjimo tendencija: kasmet mažėja vaikų iki 17 m. bei 18–44 m. amžiaus grupių procentinė dalis ir didėja pagyvenusių žmonių dalis. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2019 m. vaikai iki 17 metų sudarė 16,4 proc., 18–44 m. gyventojai – 28,6 proc., 45–64 m. žmonės – 31,4 proc., 65 m. ir vyresni – 23,7 proc. visų Alytaus rajono gyventojų (2 lentelė).

2 lentelė. Alytaus raj. gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2011–2019 m. (proc.)

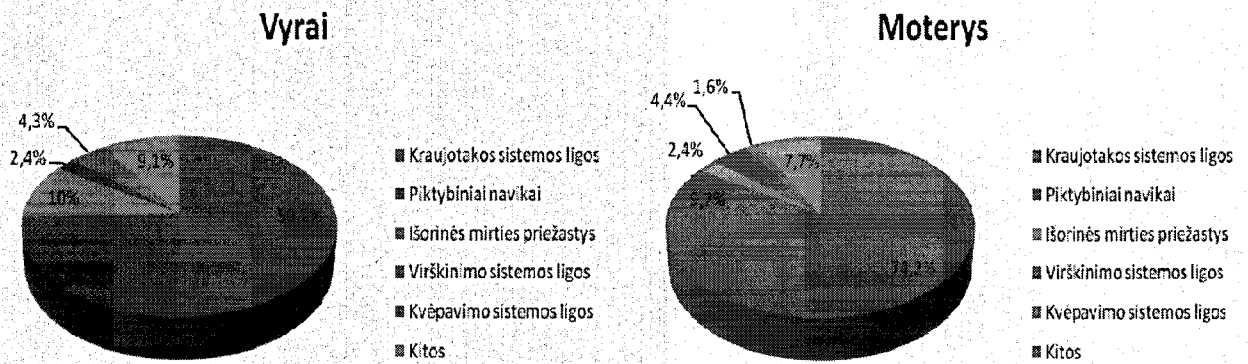
Amžiaus grupės	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
0-17 m.	17,7	17,4	17,2	16,9	16,7	16,6	16,4	16,4	16,4
18-44 m.	31,2	30,95	30,8	30,6	30,2	29,9	29,5	29,0	28,6
45-64 m.	27,6	28,3	28,8	29,2	29,7	30,0	30,5	31,0	31,4
65 m. ir vyresni	23,5	23,4	23,3	23,3	23,4	23,5	23,6	23,6	23,7

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė – tai rodiklis, parodantis bendrą rizikos veiksnių poveikį, ligų paplitimą, intervencijų ir gydymo veiksmingumą. Šis rodiklis apskaičiuojamas naudojant gyvenimo lenteles, kuriose pateiktas mirtingumas tam tikrame amžiuje. 2018 m. vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Alytaus rajone buvo 76,1 m. t. y. 2,5 metų didesnė nei prieš metus.

Lietuvos gyventojų mirties priežasčių struktūra jau daugelį metų išlieka nepakitusi. Trys pagrindinės mirties priežastys – kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys, 2018 m. sudarė 82,3 proc. visų mirties priežasčių Lietuvoje, 85,3 proc. – Alytaus rajone.

Daugiausia Alytaus rajono gyventojų, kaip ir praėjusiais metais, mirė nuo kraujotakos sistemos ligų. Tai sudarė 63,2 proc. visų mirties atvejų. Dėl šios sistemos ligų iš viso mirė 289 asmenys, iš kurių 105 buvo vyrai ir 184 moterys, abiejų lyčių tarpe mirtys dėl kraujotakos sistemos ligų sudarė didžiausią dalį visų mirčių struktūroje (žr. 1 pav.).

1 pav. Mirties priežastys pagal lytį Alytaus rajone 2018 m. (proc.)

Antroji pagal dažnumą Alytaus rajono gyventojų mirties priežastis – piktybiniai navikai (16,2 proc.), dėl kurių mirė 27 moterys ir 50 vyrų, trečioji – išorinės mirties priežastys, kuri sudarė 7,7 proc. visų mirties priežasčių. Dėl šių priežasčių mirė 6 Alytaus rajone gyvenusios moterys ir 21 vyras.

Mirtingumas Alytaus rajone, kaip ir prieš metus, patenka į trisdešimtuką savivaldybių, kuriose nustatytas didžiausias mirtingumas: Alytaus rajone 100 tūkstančių gyventojų teko 1750 mirusieji, tai 337 mirusiais daugiau nei Lietuvos vidurkis (100 000 gyv. / 1412,6 mirusieji). Standartizuotas Alytaus rajono vyrų mirtingumas (1 044,09 / 100 000 gyv.) 1,9 karto didesnis nei moterų (562,58 / 100 000 gyv.).

Alytaus rajono savivaldybėje, kaip ir visoje Lietuvoje, mokinių visuomenės sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos stiprinimo ir visuomenės sveikatos stebėsenos funkcijos yra finansuojamos valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšomis, skirtomis savivaldybės biudžetui Sveikatos apsaugos ministerijos kuruojamoms valstybinėms (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijoms vykdyti. Dotacijos finansuotos priemonės vykdomos, vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, atsakingų institucijų parengtomis metodinėmis rekomendacijomis, atsižvelgiant į paskutiniųjų metų savivaldybės sveikatos stebėsenos rodiklius, gyventojų gyvenimo tyrimų rezultatus, atsižvelgiant į gyventojų, bendruomenių pageidavimus. Renkantis paslaugos teikimo formą, buvo atsižvelgiama į mokymo metodo efektyvumą, kuriojančių veiklą institucijų metodines rekomendacijas.

Nuo 2017 m. vasario mėn. Alytaus rajono gyventojams yra teikiama psichologinė pagalba, finansuojama savivaldybės biudžeto lėšomis. Nors šios paslaugos teikiamos jau trejus metus, galima stebėti jų poreikį didėjančią dinamiką.

Per metus konsultacijos buvo suteiktos apie 150 žmonių, didžioji dalis konsultacijų – tęstinės. 2019 m. individualių konsultacijų skaičius siekė beveik 800 konsultacijų. Dauguma žmonių, susiduriančių su problemomis, supranta, jog pokyčių kelias – ilgas, kad atsakymų, išiečių paieškos užtrunka. Vieno kliento susitikimų skaičius vidutiniškai siekia 10-15 kartų.

Dažniausios besikreipusiųjų pagalbos priežastys – bendravimo bei tarpasmeninių santykių problemos (dėl sutuoktinių, tėvų ar vaikų komplikuočių santykių), emociniai ir asmenybiniai sunkumai, išreikšti suicidinių minčių ar parasuicidinių veiksmų, depresinių epizodų, nekontroliuojamo pykčio bei agresijos protrūkių.

Pagalba rajono žmonėms tapo lengviau prieinama, kadangi didžioji dalis konsultacijų vyksta seniūnijose, mokyklose, bendruomenių namuose.

Per ne pilnus metus priklausomybių konsultanto paslaugomis pasinaudojo 17 Alytaus rajono gyventojų, iš viso jiems suteiktos 39 konsultacijos. Dauguma žmonių kreipėsi asmeniškai dėl alkoholio vartojimo problemų, kiti dėl alkoholi vartojančių šeimos narių keliamų problemų.

3. PLANO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

3.1. Tikslas – stiprinti Alytaus rajono gyventojų sveikatą, didinant gyventojų atsakomybę už savo sveikatą, vykdant Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą visuomenės sveikatos priežiūrą, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

3.2. Uždaviniai:

3.2.1. užtikrinti koordinuotą visuomenės sveikatos priežiūrą ugdymo įstaigose, stiprinant vaikų sveikos gyvensenos įgūdžius ir formuojant teigiamą požiūrį į sveikatą;

3.2.2. vykdyti Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos monitoringą, analizuoti ir vertinti gyventojų sveikatą bei jos pokyčius, gyvensenos įpročius ir jų poveikį sveikatai, planuoti ir įgyvendinti visuomenės sveikatos stiprinimo priemones;

3.2.3. stiprinti Alytaus rajono savivaldybės gyventojų sveikatą, organizuojant ir vykdant sveikatą stiprinančias veiklas, didinti gyventojų informuotumą apie sveiką gyvenimo būdą ir ligų prevenciją;

3.2.4. teikti psichosocialinę pagalbą Alytaus rajono gyventojams.

4. PLANO ĮGYVENDINIMO PARTNERIAI

4.1. Alytaus rajono savivaldybės administracija.

4.2. Alytaus rajono savivaldybės asmens sveikatos priežiūros įstaigos.

4.3. Alytaus rajono savivaldybės ugdymo įstaigos.

4.4. Alytaus rajono bendruomenės.

4.5. Nevyriausybinės organizacijos.

5. PLANO FINANSAVIMO ŠALTINIAI

5.1. Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšos.

5.2. Alytaus rajono savivaldybės biudžeto lėšos.

5.3. Kiti šaltiniai

6. PRIEMONIŲ PLANAS*

Eil. Nr.	Tematika	Sveikatos ugdymo ir mokymo renginiai, informavimo veiksmai (pranešimai, paskaitos, pamokos, diskusijos, debatai, konkursai, viktorinos, varžybos ir kiti vieši renginiai)
1.	Užtikrinti koordinuotą visuomenės sveikatos priežiūrą ugdymo įstaigose, stiprinant vaikų sveikos gyvensenos įgūdžius ir formuojant teigiamą požiūrį į sveikatą **,***	
1.1.	Sveikatos sauga ir stiprinimas, bendrieji sveikos gyvensenos ir ligų prevencijos klausimai	<ul style="list-style-type: none"> • Kuprinių svėrimo akcija „Ką kuprinėje neši?“; • Teoriniai–praktiniai užsiėmimai saugaus eismo, atšvaitų tema „Kodėl žmonės nedėvi atšvaitų?“; • Teoriniai–praktiniai užsiėmimai taisyklingos laikysenos profilaktikos klausimais; • Teoriniai–praktiniai užsiėmimai grūdinimosi klausimais; • Teoriniai–praktiniai užsiėmimai plokščiapėdystės ir jos profilaktikos klausimais.
1.2.	Sveika mityba ir nutukimo prevencija	<ul style="list-style-type: none"> • Debatai „Maistas: namuose, valgykloje ir greito maisto užkandinėje? Ką renkiesi tu?“ • Praktiniai užsiėmimai sveikos mitybos pasirinkimo klausimais.
1.3.	Fizinis aktyvumas	<ul style="list-style-type: none"> • Praktiniai fizinio aktyvumo užsiėmimai „Aktyvioji pertrauka“
1.4.	Psichikos sveikata (smurto, patyčių prevencija, streso kontrolė ir kt.)	<ul style="list-style-type: none"> • Praktiniai užsiėmimai patyčių / streso valdymo temomis; • Netradicinio ugdymo dienos visose savivaldybės ugdymo įstaigose („-iada“).
1.5.	Užkrečiamųjų ligų profilaktika, asmens higiena	<ul style="list-style-type: none"> • Konkursas/akcija „Kontrolierius „Kriauklys“ virusams ir bakterijoms sako NE“; • Rankų plovimo penkminutė; • Teoriniai–praktiniai užsiėmimai „Tinkamas antibiotikų vartojimas“; • Teoriniai–praktiniai užsiėmimai užkrečiamųjų ligų tema; • Akcija – Europos supratimo apie antibiotikus dienos paminėti (lapkričio 18 d.) „Ką žinau apie antibiotikus?“.
1.6.	Aplinkos sveikata	<ul style="list-style-type: none"> • Ugdymo įstaigos aplinkos vertinimas, rekomendacijų teikimas administracijai dėl mokyklos saugios ir sveikatai stiprinti pritaikytos aplinkos kūrimo.
1.7.	Rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencija	<ul style="list-style-type: none"> • Akcija – Pasaulinei dienai be tabako paminėti (gegužės 31 d.); • Akcija – Tarptautinės nerūkymo dienos minėjimas (lapkričio 21 d.).

1.8.	Lytiškumo ugdymas, AIDS ir lytiškai plintančių ligų prevencija	<ul style="list-style-type: none"> • Gruodžio 1d. – Pasaulinės kovos su AIDS dienos paminėjimas; • Ugdymo priemonės lytiškumo ugdymo tema.
1.9.	Ėduonies profilaktika ir burnos higiena	<ul style="list-style-type: none"> • Vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programos skatinimas / konkursas „Silantams draugiškiausia klasė“; • Burnos higienos užsiėmimų organizavimas.
1.10.	Traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencija	<ul style="list-style-type: none"> • Pirmosios pagalbos mokymai; • Pirmosios pagalbos varžybos.
2.	Vykdyti Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos monitoringą, analizuoti ir vertinti gyventojų sveikatą bei jos pokyčius, gyvensenos įpročius ir jų poveikį sveikatai, planuoti ir įgyvendinti visuomenės sveikatos stiprinimo priemones	
2.1.	Visuomenės sveikatos stebėseną	<ul style="list-style-type: none"> • Sveikatos stebėsenos rodiklių, reprezentuojančių savivaldybės gyventojų sveikatos būklę rinkimas, apdorojimas, ataskaitos parengimas.
2.2.	Mokinių gyvensenos tyrimas	<ul style="list-style-type: none"> • Penktų, septintų ir devintų (pirmų gimnazijos) klasių mokinių gyvensenos tyrimas (apklausa, duomenų suvedimas, apdorojimas).
3.	Stiprinti Alytaus rajono savivaldybės gyventojų sveikatą, organizuojant ir vykdant sveikatą stiprinančias veiklas, didinti gyventojų informuotumą apie sveiką gyvenimo būdą ir ligų prevenciją *,***	
3.1.	Sveikatos sauga ir stiprinimas, bendrieji sveikos gyvensenos ir ligų prevencijos klausimai	<ul style="list-style-type: none"> • Balandžio 28 d. – Pasaulinė darbuotojų saugos ir sveikatos diena (renginių ciklas darbovietėse); • Renginių ciklas rajono bibliotekos filialuose „Dvi „B“ – sveikatos labui“; • Akcija/konkursas – Europos supratimo apie antibiotikus dienai paminėti (lapkričio 18 d.) „Ką žinau apie antibiotikus?“.
3.2.	Sveika mityba ir nutukimo prevencija	<ul style="list-style-type: none"> • Akcija „Prisimink išleistuvių suknelę“; • Lapkričio 8 d. – Europos sveikos mitybos diena / Maisto gamybos varžytuvės; • Praktiniai užsiėmimai sveikos mitybos įgūdžių formavimo, daržovių vartojimo skatinimo tema.
3.3.	Fizinis aktyvumas	<ul style="list-style-type: none"> • Gegužės 10 d. – Judėjimo sveikatos labui diena / šiaurietiškojo ėjimo žygis; • Reguliarūs fizinio aktyvumo užsiėmimai–mankštos, šiaurietiškojo ėjimo užsiėmimai bendruomenėse.
3.4.	Psichinė sveikata	<ul style="list-style-type: none"> • Teoriniai–praktiniai užsiėmimai visuomenės psichikos sveikatos gerinimui.
3.5.	Rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencija	<ul style="list-style-type: none"> • Akcija – Pasaulinei dienai be tabako paminėti (gegužės 31 d.); • Akcija - Tarptautinei nerūkymo dienai paminėti (lapkričio 15 d.).
3.6.	Ėduonies profilaktika ir burnos higiena	<ul style="list-style-type: none"> • Teoriniai-praktiniai burnos higienos užsiėmimai.

3.7.	Kraujotakos sistemos ligų profilaktika	<ul style="list-style-type: none"> • Rugsėjo 25 d. – Pasaulinė širdies diena / akcija; • Širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto rizikos grupės asmenų sveikatos stiprinimo programos vykdymas.
3.8.	Traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencija	<ul style="list-style-type: none"> • Pirmosios pagalbos mokymai bendruomenėse; • Pirmosios pagalbos mokymai paplūdimiuose.
3.9.	Onkologinių ligų profilaktika	Balandžio 7 d. – Pasaulinės sveikatos dienos minėjimas, skirtas skatinti ankstyvųjų prevencinių programų vykdymą ir onkologinių ligų profilaktiką
4.	Teikti psichosocialinę pagalbą Alytaus rajono gyventojams	
4.1.	Psichosocialinė pagalba	<ul style="list-style-type: none"> • Psichologinis konsultavimas; • Priklausomybių konsultanto konsultacijos; • Ankstyvosios intervencijos programos vykdymas.
4.2.	Konsultacijos krizinių situacijų atveju	<ul style="list-style-type: none"> • Konsultacijos (mokyklų, įstaigų, bendruomeninių asociacijų bendruomenėms) krizinių situacijų atvejais
4.3.	Psichosocialinė pagalba darbe	<ul style="list-style-type: none"> • Psichikos sveikatos kompetencijų didinimo įmonių darbuotojams mokymų vykdymas; • Bendrojo ugdymo mokyklų darbuotojų gebėjimų visuomenės psichikos srityje stiprinimo veiklų organizavimas.

*Priemonių plane pateikiamos tik pagrindinės priemonės iškeltiems uždaviniams pasiekti, paliekant galimybę metų eigoje planą papildyti priemonėmis, atsirandančiomis atsižvelgiant į tikslinių grupių poreikį, partnerių pasiūlymus, veiklą koordinuojančių institucijų rekomendacijas.

** Mokinių, ugdymų pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, visuomenės sveikatos priežiūra vykdoma pagal atskirus mokslo metams paruoštus planus, suderintus su savivaldybės gydytoju, ugdymo įstaigų administracija, todėl bendrame Biuro veiklos plane pateikiamos tik svarbiausios veiklos šiose įstaigose.

*** Straipsniai, publikacijos, pranešimai spaudai ir kita sveikatinančios informacijos sklaida vykdoma nuolat, atsižvelgiant į aktualijas valstybėje bei savivaldybėje.

7. PLANO VERTINIMO KRITERIJAI

LR SAM strateginio veiklos plano priemonės pavadinimas / visuomenės sveikatos priežiūros funkcijos pavadinimas	Veiklos kryptys	Veiklos vertinimo kriterijai	Veiklos įgyvendinimo terminas	Vertinimo kriterijų planuojamos reikšmės		Teisės aktai ir rekomendacijos veiklos vykdymui
				Pusmečio	Metinės	
1	2	3	4	6	7	9
I PRIORITETAS. Visuomenės psichikos sveikatos gerinimas						
Užtikrinti savizudybių prevencijos prioritetų nustatymą ilgojo ir trumpojo laikotarpių savizudybių prevencijos priemonių ir joms įgyvendinti reikiamo finansavimo planavimą (LRV prioritetas) (01-01-05) / funkcija – visuomenės sveikatos stiprinimas	<p>1. Ankstyvosios intervencijos, skirtos nereguliariai vartojantiems psichoaktyviais medžiagas ar eksperimentuojantiems s jomis jaunuoliams, vykdymas</p> <p>2. Priklausomybių konsultantų paslaugų teikimo savivaldybėse organizavimas</p>	<p>1.1. Asmenų, baigusių programą, dalis (proc.)</p>	I-IV ket.	80 proc.	85 proc.	<p>Veikla vykdoma vadovaujantis:</p> <p>1. LR SAM ir LR švietimo ir mokslo ministro 2018 m. sausio 18 d įsakymu Nr. V-60/V-39 „Dėl Ankstyvosios intervencijos programos vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“</p> <p>2. 2018 m. LR SAM išleistomis. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento parengtomis metodinėmis rekomendacijomis ankstyvosios intervencijos programai vykdyti.</p>
	<p>2.1. Apsilankymų pas priklausomybės konsultantą skaičius (vnt.)</p> <p>2.2. Savivaldybių, kuriose priklausomybės konsultanto paslaugos teikiamos 4 ar daugiau valandų per savaitę, dalis nuo visų savivaldybių (proc.)</p>		I-IV ket.	45 vnt.	100 vnt.	<p>Veikla įgyvendinama vadovaujantis:</p> <p>1. LR SAM 2018-09-07 įsakymu Nr. V-989 „Dėl priklausomybės konsultavimo paslaugų rizikingai ir žalingai alkoholi vartojantiems asmenims teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;</p> <p>2. LR SAM 2018-09-07 įsakymu Nr. V-990 „Dėl priklausomybės konsultavimo paslaugų rizikingai ir žalingai alkoholi vartojantiems asmenims teikimo neformaliojo mokymo programų derinimo ir priklausomybės konsultavimo</p>

	2.3. Asmenų, gavusių priklausomybių konsultavimo paslaugas, skaičius (vnt.)	I-IV ket.	15 vnt.	30 vnt.	paslaugas norinčių teikti asmenų išklausių kitų mokymų atitikties apraše nustatytiems mokymo programų reikalavimams vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.
3. Psichikos sveikatos kompetencijų didinimas įmonių darbuotojams	3.1. Įmonių kuriose įvykdyti psichikos sveikatos stiprinimui skirti mokymai, skaičius (vnt.) 3.2. Dalyvavusių darbuotojų psichikos sveikatos stiprinimo mokymuose skaičius (vnt.) 3.3. Darbuotojų, dalyvavusių mokymuose, žinių psichikos sveikatos srityje gerėjimas (proc. punktai)	I-IV ket.	3 vnt.	5 vnt. 50 vnt.	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. gegužės 17 d. įsakymas "Dėl psichikos sveikatos kompetencijų didinimo įmonių darbuotojams tvarkos aprašo patvirtinimo".
4. Mokyklų bendruomenės gebėjimų psichikos sveikatos srityje stiprinimas - mokymų / supervizijų organizavimas mokyklos bendruomenių komandoms	4.1. Mokyklų, kuriose įgyvendinta priemonė, dalis (proc.) 4.2. Dalyvių mokymo turinio aktualumo ir naudingumo vertinimas (proc.)	I-IV ket.	3 vnt./ 38 proc.	5 vnt./ 63 proc.	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. balandžio 30 d. įsakymas Nr.V-523 "Dėl bendrojo ugdymo mokyklų darbuotojų gebėjimų visuomenės psichikos sveikatos srityje stiprinimo veiklos tvarkos aprašo patvirtinimo".
-	4.3. Mokymuose dalyvavusių bendrojo ugdymo mokyklų darbuotojų skaičius (vnt.)	I-IV ket.	16 vnt.	32vnt.	
II PRIORITETAS. Sveikos mitybos įgūdžių formavimas ir fizinio aktyvumo skatinimas					

Plėtoti sveiką gyvenimą ir stiprinti mokinių sveikatos igūdžius ugdymo įstaigose (01-04) / funkcija - mokinių visuomenės sveikatos priežiūra	5. Sveikos mitybos organizavimo tobulinimas ir maisto švaistymo mažinimas	5.1. Mokyklų, gyvendinusių rekomendacijas / priemonės dėl „švediško stalo“ diegimo, mažinant maisto švaistymą, dalis (proc.)	I-IV ket.	75 proc. (pradinių klasių moksteivių)	75 proc.	"Švediško stalo principo diegimo ir maisto švaistymo mažinimo priemonių įgyvendinimo rekomendacijos", paskelbtos SAM interneto svetainėje.
	6. Sveikatą stiprinančių mokyklų plėtra / priemonės "Aktyvi mokykla" įgyvendinančių mokyklų plėtra	6.1. Naujai įsijungusių į Sveikatą stiprinančių mokyklų tinklą mokyklų skaičius (vnt.) 6.2. Sveikatą stiprinančių mokyklų tinkle dalyvaujančių mokyklų skaičius (vnt.) / (proc.) 6.3. Įgyvendinusių priemonę "Aktyvi mokykla" mokyklų skaičius (vnt.)	I-IV ket.	0 vnt.	0 vnt.	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. gegužės 31 d. įsakymas Nr. V-651/V-665 "Dėl mokyklų pripažinimo Sveikatą stiprinančiomis mokyklomis ir Aktyviomis mokyklomis tvarkos aprašo patvirtinimo"
	7. Supratimo apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms didinimas	7.1. Mokinių, dalyvavusių grupiniuose užsiėmimuose, skaičius (vnt.) 7.2. Mokinių dalyvavusių grupiniuose užsiėmimuose, žinių gerėjimas (proc.)	I-IV ket.	1 vnt.	1 vnt.	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. gegužės 31 d. įsakymas Nr. V-651/V-665 "Dėl mokyklų pripažinimo Sveikatą stiprinančiomis mokyklomis ir Aktyviomis mokyklomis tvarkos aprašo patvirtinimo"
				300 vnt.	800 vnt.	Veikla įgyvendinama vadovaujantis HI interneto puslapyje paskelbta medžiaga: http://hi.lt/lt/visuomenes-supratimo-apie-antibiotikus-didinimas.html http://hi.lt/uploads/pdf/leidiniai/Rekomen dacijos/Tinkamas_antibiotiku_vartojimas_.pdf

Stiprinti sveikos gyvenamosios aplinkos sąlygas bei vykdyti visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybėje (01-01-07) / funkcija – visuomenės sveikatos stiprinimas	8. Traumų ir sužalojimų prevencijos skatinimas mokyklose	8.1. Užsiėmimuose dalyvavusių asmenų skaičius (vnt.)	I-IV ket.	400 vnt.	800 vnt.	
	9. Gyventojų sveikos mitybos įgūdžių formavimas, daržovių vartojimo skatinimas	9.1. Sveikos mitybos grupinių užsiėmimų skaičius (vnt.) 9.2. Bendras sveikos mitybos grupiniuose užsiėmimuose dalyvavusių asmenų skaičius (vnt.) 9.3. Gyventojų sveikos mitybos žinių gerėjimas (proc.)	I-IV ket. I-IV ket. I-IV ket.	16 vnt. 200 vnt. 50 proc.	30 vnt. 400 vnt. 50 proc.	Veikla įgyvendinama vadovaujantis: 1. Sveikos mitybos ir fizinio aktyvumo skatinimo tvarkos aprašu, patvirtintu sveikatos apsaugos ministro įsakymu (kai bus patvirtintas); 2. Sveikos mitybos rekomendacijomis: https://bit.ly/2CX91EM ; 3. Daržovių vartojimo skatinimo rekomendacijomis: https://bit.ly/2RDc4Kp . Priemonė netaikoma savivaldybėje, kuriose vykdomas Tikslinių gyventojų grupių sveikos mitybos ir sveikatai palankaus maisto gamtinio mokymų, finansuojamų iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų, organizavimo tvarkos aprašas, patvirtintas sveikatos apsaugos ministro 2019 m. rugsėjo ..... d. įsakymu Nr. „Dėl Tikslinių gyventojų grupių sveikos mitybos ir sveikatai palankaus maisto gamtinio mokymų, finansuojamų iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų, organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, jo vykdymo laikotarpiu.
	9.4. Sveikatai palankesnių, „Rakto skylutės“ simboliu pažymėtų, maisto produktų skaičius (vnt.)	9.4. Sveikatai palankesnių, „Rakto skylutės“ simboliu pažymėtų, maisto produktų skaičius (vnt.)	I-IV ket.	0 vnt.	0 vnt.	1. Sveikatos apsaugos ministro 2017 m. vasario 23 d. įsakymas Nr. V-213 "Dėl maisto produktų ženklinimo simboliu „Rakto skylutė“; 2. LRV koordinuojamas sveikatos apsaugos struktūrinės reformos strateginis projektas „Naujų sveikos gyvenamosios aplinkos sąlygų sukūrimas ir prevencijos stiprinimas“.

	<p>10. Traumų ir sužalojimų prevencijos skatinimas bendruomenėse</p> <p>11. Gyventojų fizinio aktyvumo skatinimas</p>	<p>10.1. Užsiėmimuose dalyvavusių asmenų skaičius (vnt.)</p>	<p>II-IV ketv.</p>	<p>65 vnt.</p>	<p>130 vnt.</p>	<p>Veikla įgyvendinama vadovaujantis Sveikos mitybos ir fizinio aktyvumo skatinimo tvarkos aprašu, patvirtintu sveikatos apsaugos ministro įsakymu (kai bus patvirtintas).</p>
<p>11.1. Grupiniuose užsiėmimuose dalyvavusių 18-64 metų amžiaus asmenų skaičius (vnt.)</p>	<p>11.1.1. Grupinių praktinių grupinių užsiėmimų skaičius (vnt.)</p>	<p>11.1.1.1. Reguliarių praktinių grupinių užsiėmimų skaičius (vnt.)</p>	<p>I-IV ket.</p>	<p>600 vnt.</p>	<p>1200 vnt.</p>	<p>I-IV ket.</p>
<p>11.3. Gyventojų fizinio aktyvumo žinių gerėjimas (proc.)</p>	<p>11.3.1. Gyventojų fizinio aktyvumo žinių gerėjimas (proc.)</p>	<p>11.3.1.1. Gyventojų fizinio aktyvumo žinių gerėjimas (proc.)</p>	<p>I-IV ket.</p>	<p>50 proc.</p>	<p>50 proc.</p>	<p>I-IV ket.</p>
<p>12. Vyresnio amžiaus žmonių (65+ metai) fizinio aktyvumo skatinimas</p>	<p>12.1. Reguliariuose grupiniuose užsiėmimuose dalyvavusių 65 metų amžiaus ir vyresnių asmenų skaičius (vnt.)</p>	<p>12.1.1. Reguliariuose grupiniuose užsiėmimuose dalyvavusių 65 metų amžiaus ir vyresnių asmenų skaičius (vnt.)</p>	<p>I-IV ket.</p>	<p>30 vnt.</p>	<p>60 vnt.</p>	<p>Veiklos įgyvendinamos vadovaujantis Sveikatos apsaugos ministro įsakymu "Dėl Sveikatą stiprinančio fizinio aktyvumo skatinimo vyresnio amžiaus asmenims savivaldybėse tvarkos aprašo patvirtinimo" (kai bus patvirtintas).</p>
<p>13. Širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimas ir šių ligų prevencija</p>	<p>13.1. Asmenų, baigusiu sveikatos stiprinimo programą, skaičius (vnt.)</p>	<p>13.1.1. Asmenų, baigusiu sveikatos stiprinimo programą, skaičius (vnt.)</p>	<p>I-IV ket.</p>	<p>5 vnt.</p>	<p>10 vnt.</p>	<p>Veikla įgyvendinama vadovaujantis LR SAM 2014 m. rugsėjo 22 d. įsakymo Nr. V-979 "Dėl širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimo tvarkos aprašo patvirtinimo" nauja redakcija ("Širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto prevencijos tvarkos aprašas", kai bus patvirtintas)</p>
<p>14. Supratimo apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms</p>	<p>14.1. Asmenų, dalyvavusių grupiniuose užsiėmimuose, skirtuose didinti jų</p>	<p>14.1.1. Asmenų, dalyvavusių grupiniuose užsiėmimuose, skirtuose didinti jų</p>	<p>I-IV ket.</p>	<p>65 vnt.</p>	<p>130 vnt.</p>	<p>Veikla įgyvendinama vadovaujantis HI interneto puslapyje paskelbta medžiaga: http://hi.lt/lt/visuomenes-supratimo-apie-antibiotikus-didinimas.html http://hi.lt/lt/uploads/pdf/leidiniai/Rekomen</p>

<p>didinimas</p>	<p>supratimą apie mikroorganizmų atsparumo antimikrobinėmis medžiagomis problemą, skaičius (vnt.) (išskyrus tikslinę grupę - mokinius, nurodytą 7.1. p.)</p>	<p>I-IV ket.</p>	<p>50 proc.</p>	<p>50 proc.</p>	<p>dacijos/Tinkamas antibiotiku vartojimas _.pdf</p>
<p>15. Burnos higienos užsiėmimų organizavimas tikslinėse grupėse</p>	<p>14.2. Asmenų, dalyvavusių grupiniuose užsiėmimuose, žinių gerėjimas (proc.) 15.1. Mokinių, dalyvavusių burnos higienos grupiniuose užsiėmimuose, dalis (proc.)</p>	<p>I-IV ket.</p>	<p>7 proc.</p>	<p>14 proc.</p>	
<p>16. Penktų, septintų ir devintų (pirmų gimnazijos) klasių mokinių gyvenamosios tyrimas</p>	<p>15.2. Asmenų, dalyvavusių burnos higienos grupiniuose užsiėmimuose, skaičius (vnt.). (Išskyrus tikslinę grupę - mokinius, nurodytą 15.1 p.) 16.1. Ataskaitos parengimas (1 vnt.)</p>	<p>I-IV ket.</p>	<p>10 vnt.</p>	<p>25 vnt.</p>	<p>Tyrimas koordinuojamas HI specialistų, o apklausos savivaldybės organizuojamos ir vykdomos savivaldybės aptarnaujančių visuomenės sveikatos biurų.</p>

	17. Visuomenės raštingumo didinimas, neštumo krizių atpažinimo valdymo ir įveikos klausimais	17.1. Informavimo veiksmų skaičius* (vnt.)	III-IV ket.	0	5 vnt.	Veikla įgyvendinama vadovaujantis paskelbtomis rekomendacijomis (rengiama)
III PRIORITETAS. Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojų administracinių gebėjimų stiprinimas						
Plėtoti sveiką gyvenseną ir stiprinti mokinių sveikatos įgūdžius ugdymo įstaigose (01-01-04) / funkcija - mokinių visuomenės sveikatos priežiūra	18. Visuomenės sveikatos specialistų, dirbančių mokykloje, kvalifikacijos kėlimas	18.1. Apmokytų savivaldybės visuomenės sveikatos biuro specialistų skaičius (vnt.) / (proc.)	I-IV ket.	2 vnt./33 proc.	6 vnt./100 proc.	Mokymai vykdomi pagal suderintas programas teisės aktų nustatyta tvarka
Stiprinti sveikos gyvensenos įgūdžius bendruomenėse bei vykdyti visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybėse (01-01-07) / funkcija – visuomenės sveikatos stiprinimas	19. Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojų, kvalifikacijos kėlimas	19.1. Apmokytų savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojų skaičius (vnt.) / (proc.)		2 vnt./33 proc.	6 vnt./100 proc.	Mokymai vykdomi pagal suderintas programas teisės aktų nustatyta tvarka
IV PRIORITETAS. Savivaldybės visuomenės sveikatos biurų veiklos viešinimas						

Plėtoti sveiką gyvenimą ir stiprinti mokinių sveikatos įgūdžius ugdymo įstaigose (01-01-04) / funkcija - mokinių visuomenės sveikatos priežiūra	20. Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro mokinių visuomenės sveikatos priežiūros veiklos viešinimas	20.1 Informavimo veiksmų skaičius* (vnt.)	I-IV ket.	40 vnt.	80 vnt.
Stiprinti sveikos gyvensenos įgūdžius bendruomenėse bei vykdyti visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybėse (01-01-07) / funkcija – visuomenės sveikatos stiprinimas	21. Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos stiprinimo veiklos viešinimas	21.1. Informavimo veiksmų skaičius* (vnt.)	I-IV ket.	100 vnt.	200 vnt.

8. LAUKIAMI REZULTATAI

8.1. Pagerės tėvų, mokyklos bendruomenės informuotumas apie mokinių sveikatos būklę, bus organizuojamos kokybiškesnės sveikatos stiprinimo priemonės tėvams, pedagogams, bus sistemingai ir nuosekliai konsultuojami visuomenės sveikatos priežiūros darbuotojai ugdymo įstaigose. Mokiniai nuolat gilins savo sveikatos žinias įvairiomis sveikatos temomis.

8.2. Bus sistemingai kaupiami visuomenės sveikatos stebėsenos duomenys. Visuomenei ir sveikatos politikos formuotojams bus pateikta informacija apie Alytaus rajono savivaldybės gyventojų sveikatą. Vadovaujantis gautais duomenimis bus planuojamos ir įgyvendinamos savivaldybės visuomenės sveikatos stiprinimo priemonės.

8.3. Bus teikiamos kokybiškos visuomenės sveikatos paslaugos Alytaus rajono gyventojams, didės gyventojų informuotumas sveikatos srityje, bus priartintos visuomenės sveikatos paslaugos prie rajono gyventojų.

8.4. Priartinus psichosocialinės pagalbos priemones arčiau gyventojų, pagerės gyventojų psichologinė būklė, lengviau bus įveikiamos krizinės situacijos.